

Εξάλλου, η σημαντική αύξηση της επικοινωνίας με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο καθιστά επιτακτική την ύπαρξη άμεσης και κατάλληλης αντίδρασης εάν θέλουμε να σεβαστούμε το δικτυακό πρωτόκολλο («netiquette») που ισχύει για την επεξεργασία των αιτημάτων που υποβάλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: ευαισθητοποίηση των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την παροχή ειδικών πληροφοριών, σύσταση ομάδων ανταποκριτών που θα καλύπτουν όλους τους τομείς και όλες τις γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσών των ΧΚΑΕ.

3.5. *Επισκέψεις*

Η ΟΚΕ, η οποία διαθέτει μία ομάδα ομιλητών τους οποίους επικουρούν ορισμένα μέλη, δέχεται ετησίως 8 000 επισκέπτες προς τους οποίους παρέχεται η κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τις δραστηριότητες των θεσμικών οργάνων, το ρόλο που

διαδραματίζει η ΟΚΕ στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης των κοινοτικών αποφάσεων, κ.λπ.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι ομιλητές όλων των θεσμικών οργάνων να εκφράζουν τις ίδιες απόψεις, που θα διαμορφώνονται στο πλαίσιο μίας συναινετικής διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων με σκοπό την προώθηση της διαφανούς, δημοκρατικής και σταθερής ευρωπαϊκής οικοδόμησης, μέσω της διασφάλισης της σαφήνειας και της απλότητας των μεταδιδόμενων μηνυμάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι απαραίτητη η ενημέρωση των εν λόγω ομιλητών σχετικά με το ρόλο που διαδραματίζει η ΟΚΕ. Υπάρχει ένα πρόγραμμα κατάρτισης των ομιλητών.

Θα πρέπει να τονισθεί ότι η συνεργασία με την Επιτροπή και τους υπευθύνους του προγράμματος EUVP (Πρόγραμμα επισκεπτών Ευρωπαϊκής Ένωσης) είναι θετική και για το λόγο αυτό θα πρέπει να αναπτυχθεί ακόμη περισσότερο.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Βιώσιμη Ευρώπη»

(2002/C 48/26)

Στις 31 Μαΐου 2001, και σύμφωνα με τα άρθρα: 11, παράγραφος 4, 19, παράγραφος 1, και 23, παράγραφος 3, του Εσωτερικού Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να εκδώσει γνωμοδότηση για το ακόλουθο θέμα «Μια βιώσιμη Ευρώπη για έναν καλύτερο κόσμο».

Η υποεπιτροπή «Βιώσιμη Ευρώπη», στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, κατάρτισε τη γνωμοδότησή της στις ... 2001 με βάση εισηγητική έκθεση του εισηγητή, κ. Ehnmark, και του συνεισηγητή, κ. Ribbe.

Κατά την 386η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 2001), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Έκκληση στο Συμβούλιο του Laeken

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί την πρωτοβουλία της βελγικής προεδρίας να προετοιμάσει μια δήλωση για το μέλλον της Ευρώπης η οποία θα υιοθετηθεί κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken. Αυτό προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για να παρουσιαστούν θεμελιώδεις απόψεις σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης, τους στόχους και τους σκοπούς της, σε ένα πρώιμο στάδιο της προσεχούς ευρείας δημόσιας συζήτησης για το θέμα.

1.2. Κατά την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Κορυφής του Göteborg, λήφθηκε η σημαντική απόφαση να οριστεί η βιώσιμη ανάπτυξη

βασικός στόχος της Ένωσης. Με την απόφαση αυτή, η διάσκεψη δημιούργησε ένα νέο όραμα για το μέλλον της Ευρώπης.

1.3. Οι προθέσεις της δήλωσης του Laeken αποτελούν ειδική ευκαιρία προκειμένου να συγκεκριμενοποιηθεί περισσότερο το όραμα της βιώσιμης Ευρώπης ως βασικού στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ήλθε πλέον η στιγμή να διευκρινιστεί πλήρως η έκταση των προκλήσεων και των δυνατοτήτων που προσφέρει στην Ένωση το νέο αυτό σχέδιο και να τοποθετηθεί σαφώς στο επίκεντρο της

συζήτησης για το μέλλον της Ευρώπης. Η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να τοποθετηθεί στο επίκεντρο της συζήτησης για το είδος της Ευρώπης που θέλουμε να έχουμε.

1.4. Στις εργασίες της, φέτος, η ΟΚΕ έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στη σφαιρική σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης και στις συνέπειες της απόφασης της διάσκεψης κορυφής του Göteborg. Στην παρούσα δεύτερη γνωμοδότηση για την βιώσιμη ανάπτυξη, ΟΚΕ μελετά πως μπορεί να προωθηθεί το όραμα αυτό και να λάβει μια πιο λειτουργική μορφή χάρη σε μια ευρύτερη συμμετοχή του κοινού.

1.5. Η βιώσιμη ανάπτυξη είναι ένα όραμα που φιλοδοξεί να διαμορφώσει καλές αειφόρες συνθήκες διαβίωσης για όλους τους πολίτες, όχι από την άποψη της οικονομικής ευημερίας μόνο, αλλά και από την άποψη της κοινωνικής, πολιτιστικής, και περιβαλλοντικής ευημερίας. Μια υψηλής ποιότητας ζωή δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τους οικονομικούς πόρους αλλά είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης πολλών παραγόντων που εκτιμούνται σε ένα μακροπρόθεσμο διάστημα.

1.6. Τώρα που ορίστηκε ως θεμελιώδης μακροπρόθεσμη κοινοτική πολιτική, η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί ένα νέο όραμα της Ευρώπης. Προσφέρει μια νέα ριζική και ολοκληρωμένη θεώρηση για τη χάραξη πολιτικών για το κοινό καλό σε ένα κοινό μέλλον και δίδει έμφαση στην ανάγκη συντονισμένων και συνεκτικών πολιτικών.

1.7. Η βιώσιμη ανάπτυξη, με την έννοια αυτή, επιδρά σε όλες τις δραστηριότητες της Ένωσης και των κρατών μελών χαράσσοντας το δρόμο για την προσέγγιση των πολιτών προς την Ένωση και τις πολιτικές της.

1.8. Ως νέο όραμα, η βιώσιμη ανάπτυξη καλεί την ΕΕ να δείξει πως μπορεί να πλησιάσει τις νέες γενιές και άλλες περιοχές της υψηλίου. Μια προσπάθεια για αλληλεγγύη και υπευθυνότητα μπορεί, ωστόσο, να αντλήσει δύναμη από τις αρχές που ενέπνευσαν την ίδρυση της ΕΕ, τη βούλησή της για συνέργια των προσπαθειών προκειμένου να αντιμετωπιστούν και, κατά συνέπεια, να επιλυθούν με ένα αμοιβαία εποικοδομητικό τρόπο οι συγκρούσεις που δημιουργούνται αναπόφευκτα κατά την επιδίωξη ενός παρόμοιου φιλόδοξου και ευρέως στόχου.

1.9. Η βιώσιμη ανάπτυξη εστιάζεται σε τρεις βασικούς τομείς πολιτικής — τον οικονομικό, τον κοινωνικό, και τον περιβαλλοντικό — με σαφή φιλοδοξία το συνδυασμό των στόχων και των δράσεων στους τρεις αυτούς τομείς με τελικό σκοπό τη διαμόρφωση μιας βιώσιμης κοινωνίας. Συνεπώς, η περιβαλλοντική πολιτική αποτελεί προτεραιότητα ισοδύναμη προς την οικονομική και την περιβαλλοντική. Οι τρεις τομείς πολιτικής αλληλεπιδρούν και πρέπει να αλληλεπιδράσουν σε μια ευρύτερη κλίμακα. Γι' αυτό, η ΕΕ οφείλει να διαδραματίσει, όπως αποφασίστηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων στο Göteborg, ηγετικό ρόλο απευθύνοντας ένα σημαντικό μήνυμα στους πολίτες της Ένωσης και, τελικά, σε όλη την υφήλιο.

1.10. Πρακτικές πολιτικές για τους πολίτες

1.10.1. Βιώσιμη ανάπτυξη είναι μια ριζική προσέγγιση της Ευρώπης που θέλουμε και η οποία οδηγεί σε σημαντικές αλλαγές στη ζωή και στη συμπεριφορά των πολιτών. Θα αλλάξει την καθημερινή ζωή περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο πολιτικό όραμα. Οι συνακόλουθες προκλήσεις για την κοινωνία και την οικονομική και βιομηχανική ζωή θα είναι τεράστιες.

1.10.2. Δεδομένου ότι η βιώσιμη ανάπτυξη θέτει την αλληλεγγύη στο επίκεντρό της, το νέο αυτό όραμα της Ευρώπης προσφέρει, πράγματι, μια σπάνια ευκαιρία να δοκιμαστεί η ορθή διακυβέρνηση με σκληρή και πρακτική εργασία. Ενόψει του τεράστιου έργου της διαμόρφωσης ενός μέλλοντος στο οποίο η πολιτική και η δράση οφείλουν να ανταποκριθούν στις μακροπρόθεσμες προτεραιότητες των πολιτών, η πολιτική ηγεσία θα διαδραματίσει θεμελιώδη ρόλο και τα θέματα της ορθής διακυβέρνησης πρέπει να τεθούν στο προσκήνιο.

1.11. Παρά την μακροπρόθεσμη φύση και τις μακροπρόθεσμες προοπτικές της βιώσιμης ανάπτυξης, πρέπει να τεθούν ρεαλιστικοί και συγκεκριμένοι λειτουργικοί στόχοι. Η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να καταστεί λειτουργική διαμέσου συγκεκριμένων σχεδίων της Ένωσης και των κρατών μελών. Αυτό είναι σημαντικό, από ψυχολογικής και πολιτικής άποψης, δεδομένου ότι ανταποκρίνεται στις καθημερινές ανησυχίες των πολιτών της Ένωσης.

1.12. Το νέο όραμα καταδεικνύει την ανάγκη μιας διαδικασίας συνεχών πρωτοβουλιών. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μακρά διαδικασία που στηρίζεται στη συνεχή ώθηση σε όλα τα επίπεδα. Η ΟΚΕ τονίζει τη διάσταση της γνώσης της βιώσιμης ανάπτυξης η οποία πρέπει να στηριχθεί με επενδύσεις στην εκπαίδευση, στην δια βίου μάθηση, και στην έρευνα.

1.13. Οι πολιτικές της βιώσιμης ανάπτυξης πρέπει να οικοδομηθούν από τη βάση προς την κορυφή με ευρεία υποστήριξη του κοινού. Τα προβλεπόμενα εθνικά σχέδια βιώσιμης ανάπτυξης παρέχουν μοναδικές ευκαιρίες για νέες μορφές διαλόγου όπως, π.χ., η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στη χάραξη πολιτικών στο τομέα αυτό με τη στήριξη εύρυθμων διαδικασιών πληροφόρησης και διαβούλευσης. Είναι σημαντικό να διευκρινιστούν ο ρόλος και οι λειτουργίες των εθνικών σχεδίων ιδιαίτερα σε σχέση με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.14. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να διαδραματίσουν θεμελιώδη ρόλο τόσο στη διαδικασία στήριξης όσο στη διαδικασία παρακολούθησης. Χωρίς την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων μη κυβερνητικών οργανισμών θα είναι αδύνατο να ασκηθεί με επιτυχία μια στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης για το μέλλον της Ένωσης.

1.15. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση προκειμένου να παρακολουθήσει και να στηρίξει την διαδικασία διαβούλευσης. Η ΟΚΕ εκπροσωπεί κατά μια ευρύτατη έννοια την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών. Η ΟΚΕ προτίθεται να αποτελέσει ενεργό στοιχείο της διαδικασίας διαβούλευσης.

1.16. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί σημαντική πρόκληση για τις υποψήφιες χώρες. Εξ αρχής, η Ένωση πρέπει να αναπτύξει διάλογο μ' αυτές προκειμένου να διασφαλίσει το συντομότερο δυνατόν τη συμμετοχή τους σε κοινούς στόχους και κοινές δράσεις. Αυτή καθεαυτή η ύπαρξη του νέου ευρωπαϊκού σχεδίου μπορεί να δώσει νέα ώθηση στο έργο της μετάβασης στις εν λόγω χώρες και μπορεί να αποτελέσει κινητήριο δύναμη ενεργοποιώντας τη στήριξη των πολιτών για συμμετοχή στη χάραξη των πολιτικών της Ένωσης.

1.17. Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί πρόκληση για τα κοινοτικά όργανα, ιδιαίτερα όσον αφορά την ανάγκη περισσότερου συντονισμού και συνοχής των πολιτικών. Όλα τα όργανα οφείλουν να ικανοποιούν τις νέες απαιτήσεις. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για ένταξη της βιώσιμης ανάπτυξης στη χάραξη και την εφαρμογή όλων των πολιτικών. Η ΟΚΕ τονίζει την εν λόγω ανάγκη και ιδιαίτερα τη σημασία του καλύτερου συντονισμού στην Επιτροπή. Η ΟΚΕ προτείνει τη σύσταση νέας μονάδας στη Γενική Γραμματεία ή στο ιδιαίτερο γραφείο του Προέδρου της Επιτροπής.

1.18. Η ΕΕ οφείλει αναλάβει την πρωτοβουλία κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, τον Μάρτιο του 2001 και να αποστείλει σαφή μηνύματα όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προστασία του κλίματος, την παραγωγή της ενέργειας, και τις μακροπρόθεσμες λύσεις που πρέπει να αναζητηθούν για τον τομέα των μεταφορών. Έχει ζωτική σημασία να ληφθούν μέτρα προκειμένου να αποκατασταθεί εμπιστοσύνη στα τρόφιμα.

1.19. Η ΟΚΕ θεωρεί θεμελιώδες κατά τη διάσκεψη κορυφής της Βαρκελώνης να τεθούν, επίσης, νέοι στόχοι στον οικονομικό και τον κοινωνικό πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι νέοι κίνδυνοι στο χώρο εργασίας πρέπει να αντιμετωπιστούν στο οικονομικό, κοινωνικό, και περιβαλλοντικό τους πλαίσιο. Η βελτίωση της ποιότητας της εργασίας αποτελεί βασικό παράγοντα του κοινωνικού σκέλους της στρατηγικής. Ένας άλλος παράγοντας είναι η δημόσια υγεία, προπάντων ενόψει της γήρανσης του πληθυσμού. Μια πολυκλαδική προσέγγιση είναι δύσκολη αλλά απαραίτητη.

1.20. Η ΟΚΕ προτείνει την διεξαγωγή ενημερωτικής εκστρατείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τις βασικές πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης με την εμπλοκή των σχολείων και των πανεπιστημίων, των εργαζόμενων και των βιβλιοθηκών, των μη κυβερνητικών οργανισμών και των κοινωνικών εταίρων.

1.21. Η ΟΚΕ εμμένει στη σημασία που έχει συζήτηση και η διεξαγωγή διαβουλεύσεων με το κοινό σχετικά με τα βασικά θέματα. Η ΟΚΕ προτείνει μια μακρά περίοδο διαβουλεύσεων το 2002 μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης.

2. Ιστορικό

2.1. Κατά την σύνοδο ολομέλειάς της το Μάιο του 2001, η ΟΚΕ υιοθέτησε γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για την προετοιμασία στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την βιώσιμη ανάπτυξη. Η κύρια συμβουλή της ΟΚΕ προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg ήταν ότι το διαθέσιμο χρονικό διάστημα για πολιτικές διαβουλεύσεις και για επίτευξη ευρείας κοινής αποδοχής και κατανόηση των συγκεκριμένων μέτρων ήταν πολύ περιορισμένο. Κατά συνέπεια, απαιτείται περαιτέρω δραστηριοποίηση για να παρασχεθούν στο Συμβούλιο και τις κυβερνήσεις επαρκή στοιχεία για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων.

2.2. Η ΟΚΕ τόνισε την πρόθεσή της να δραστηριοποιηθεί τόσο κατά την προετοιμασία όσο και κατά την εφαρμογή της στρατηγικής.

2.3. Η ΟΚΕ αποδέχεται την πρόσκληση της Επιτροπής για τη συνδιοργάνωση ενός φόρουμ των ενδιαφερομένων για την βιώσιμη ανάπτυξη φορέων ανά διετία.

2.4. Η ΟΚΕ δήλωσε επιπλέον ότι προτίθεται να κινητοποιήσει τις οργανώσεις που εκπροσωπεί με σκοπό την ενίσχυση της επικοινωνίας με την βάση και την διαμόρφωση ενός ρόλου «φύλακα» που να εστιάζει την προσοχή του στην ποιοτική ανάλυση της εφαρμογής της βιώσιμης ανάπτυξης.

3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg

3.1. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg τον Ιούνιο του 2001 αποφασίστηκε να ακολουθηθεί μια πολιτική πορεία που μπορεί δικαίως να θεωρηθεί παράλληλη με τις προτάσεις της ΟΚΕ και αποτέλεσμα συγκλινουσών πολιτικών απόψεων.

3.2. Η ουσία της απόφασης του Συμβουλίου αποδίδεται από τα εξής τέσσερα σημεία:

- επιβεβαίωση της ανάγκης να εξετάζονται οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις όλων των πολιτικών κατά τρόπο συντονισμένο και να λαμβάνονται υπόψη κατά την λήψη αποφάσεων·
- χρήση στρατηγικής «από τη βάση προς την κορυφή» για τη δόμηση των αναπτυξιακών στρατηγικών που θα καταρτίζονται τα κράτη μέλη της Ένωσης·
- προώθηση της ευρείας διαβούλευσης με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και πρόσκληση των κρατών μελών να θεσπίσουν κατάλληλες διαδικασίες διαβούλευσης·

- αναγωγή ορισμένων στόχων και μέτρων σε γενικές κατευθυντήριες γραμμές κατά την μελλοντική χάραξη πολιτικής στους τέσσερις ακόλουθους τομείς προτεραιότητας: κλιματική αλλαγή, μεταφορές, δημόσια υγεία, και φυσικοί πόροι.

3.3. Το Συμβούλιο υπογράμμισε περαιτέρω την πρόθεσή του να ελέγξει τη σχετική πρόοδο κατά τις δύο συνεδριάσεις που θα διεξαχθούν του χρόνου:

- στη σύνοδο του Laeken θα εξεταστούν από το Συμβούλιο οι προτάσεις της Επιτροπής σχετικά τους μηχανισμούς που θα εξασφαλίζουν ότι όλες οι μείζονες πολιτικές προτάσεις θα υποβάλλονται σε αξιολόγηση των ενδεχόμενων οικονομικών, κοινωνικών, και περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων στην βιώσιμη ανάπτυξη·
- στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Μάρτιο του 2002, το Συμβούλιο θα εξετάσει σε ευρύτερο πλαίσιο την πρόοδο που σημειώθηκε κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή της στρατηγικής.

3.4. Το Συμβούλιο επεσήμανε ότι η βιώσιμη ανάπτυξη έχει τη δυνατότητα να αποδεσμεύσει ένα νέο κύμα τεχνολογικών καινοτομιών και επενδύσεων, ικανό να επιφέρει ανάπτυξη και απασχόληση. Το Συμβούλιο κάλεσε τη βιομηχανία να συμμετάσχει στην ανάπτυξη και ευρύτερη χρήση νέων οικολογικών τεχνολογιών, σε τομείς όπως η ενέργεια και οι μεταφορές.

4. Προοπτικές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Göteborg

4.1. Μπορεί να λεχθεί ότι, δεδομένων των περιστάσεων, η έκβαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Göteborg υπήρξε αντάξια των προσδοκιών. Το Συμβούλιο ξεκίνησε μια μακροπρόθεσμη προσπάθεια για την βιώσιμη ανάπτυξη καθιστώντας με τον τρόπο αυτόν ρητά την βιωσιμότητα κεντρική διάσταση της ευρωπαϊκής συνεργασίας. Τόνισε με τη δέουσα σοβαρότητα ότι η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να στηριχθεί από τους ίδιους τους πολίτες κι ότι πρέπει να θεσπιστούν κατάλληλοι μηχανισμοί διαλόγου και διαβουλεύσεων. Τέλος, το Συμβούλιο όρισε μια σειρά ενεργειών προτεραιότητας και σχεδίων για μελλοντική δράση.

4.2. Εδραιώθηκε έτσι ρητά η έκκληση για συνοχή των πολιτικών προκειμένου να διασφαλιστεί η βιώσιμη ανάπτυξη.

4.3. Τόσο η Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο αναγνωρίζουν ότι η βιώσιμη ανάπτυξη στην Ευρώπη είναι εφικτή μόνο μέσω της ευρείας διαβούλευσης με όλες τις κατηγορίες της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Αυτό προϋποθέτει εντατική διαβούλευση με ένα μεγαλύτερο αριθμό ενδιαφερομένων ομάδων.

4.3.1. Η στενότητα χρόνου είχε ως συνέπεια ότι η διάσκεψη κορυφής του Göteborg δεν μπόρεσε να υιοθετηθεί μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων για την εφαρμογή των στόχων που τέθηκαν.

Για το λόγο αυτό, είναι ακόμα πιο σημαντικό η έκθεση σύνθεσης της Επιτροπής, ως βάση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης, να συνοδεύεται από ένα συγκεκριμένα και ρεαλιστικά μέτρα. Αυτό έχει ζωτική σημασία για να διασφαλιστεί η ευρεία εμπλοκή του κοινού.

4.3.2. Για παράδειγμα, το έγγραφο διαβούλευσης της Επιτροπής, του Μαρτίου 2001, ομιλεί για μια μακροπρόθεσμη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακος κατά 70 %. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την παρατήρηση αυτή αλλά σημειώνει ότι δεν διατυπώνεται καμία «στρατηγική» που να δείχνει με ποιο τρόπο μπορεί να επιτευχθεί η μείωση αυτή.

4.3.3. Η μείωση κατά 70 % των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακος απαιτεί αναπόφευκτα σημαντική αλλαγή του τρόπου παραγωγής ή ακόμα και του τρόπου ζωής μας. Σύμφωνα με πληροφορίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, η ΕΕ αντιμετωπίζει ήδη ορισμένες δυσκολίες στην επίτευξη των στόχων του Κιότο. Ποιες είναι λοιπόν οι στρατηγικές που απαιτούνται για την επίτευξη ακόμα πιο δύσκολων στόχων μακροπρόθεσμα;

4.3.4. Ορισμένοι αντιλαμβάνονται την ενεργό πολιτική προστασίας του κλίματος ως τροχοπέδη της οικονομικής ανταγωνιστικότητας. Ωστόσο, η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας και της αποδοτικότητας των πόρων δεν είναι ορθή από οικολογικής άποψης μόνο αλλά και από οικονομικής: μικρότερη κατανάλωση ενέργειας σημαίνει όχι μόνο λιγότερα αέρια θερμοκηπίου αλλά και μικρότερο ενεργειακό κόστος για τη βιομηχανία. Έτσι, η εφαρμογή καινοτόμων και αποτελεσματικών τεχνολογιών είναι διπλά ωφέλιμη.

4.3.5. Κατά την ΟΚΕ, αυτές οι αντικρουόμενες απόψεις και η έλλειψη συνοχής των στόχων και μέσων εξηγούν γιατί είναι τόσο δύσκολο να καταστεί αξιόπιστη η προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί στην βιώσιμη ανάπτυξη και να διασφαλιστεί στράτευση ευρέων ομάδων της κοινωνίας.

4.4. Το Συμβούλιο του Göteborg κατέστησε σαφές ότι θα πρέπει να θεσπιστούν θεσμικές μέθοδοι για να διασφαλιστεί συνοχή της πολιτικής. Αυτό συνεπάγεται νέα μέτρα από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα για τον διασυννοριακό και διατομεακό συντονισμό. Το Συμβούλιο του Göteborg κάλεσε το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων να συντονίσει την οριζόντια προετοιμασία της στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη.

4.5. Μία σημαντική πτυχή των αποφάσεων του Συμβουλίου του Göteborg, υπήρξε το ότι οι προσπάθειες της Ένωσης για βιώσιμη ανάπτυξη πρόκειται να υποστηριχθούν από εθνικά σχέδια δράσης που θα τεθούν σε εφαρμογή από την άνοιξη του 2002. Τούτο θυμίζει τις μεθόδους εργασίας των διαρθρωτικών ταμείων και σημαίνει ότι όλες οι πτυχές στις οποίες το Συμβούλιο δίνει προτεραιότητα οφείλουν να αντικατοπτρίζουν ένα σχεδιασμό ο οποίος βασίζεται σε συλλογισμούς σε εθνικό επίπεδο. Με άλλα λόγια, αυτός είναι ένας τρόπος οικοδόμησης συνεκτικών βιώσιμων πολιτικών από τη βάση προς την κορυφή και όχι το αντίθετο.

4.6. Συμπερασματικά, μπορεί να λεχθεί ότι το μήνυμα του Συμβουλίου του Göteborg συνίστατο στο ότι έφτασε πλέον η στιγμή να ξεκινήσει η πραγματική εργασία για την στρατηγική της βιώσιμης ανάπτυξης. Ούτως ή άλλως, τα σχετικά θέματα έχουν χρονική προοπτική 20-25 ετών. Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να αξιώνει τη χάραξη μιας πλήρους στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη μετά από λίγους μόνο μήνες δημόσιου διαλόγου και πολιτικών συναντήσεων κορυφής.

5. Συνοχή και βιώσιμη ανάπτυξη

5.1. Η στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη ολοκληρώνει τη δέσμευση της Ένωσης για οικονομική και κοινωνική ανανέωση ενώ προσθέτει και μία τρίτη, περιβαλλοντική διάσταση, στην στρατηγική της Λισσαβώνας.

5.2. Η ΟΚΕ, στην προηγούμενη γνωμοδότησή της, είχε επισημάνει ότι οι ενέργειες που υπάγονται στους τρεις παραπάνω πυλώνες πρέπει να συντονίζονται πλήρως. Κατά συνέπεια, οι περιβαλλοντικοί στόχοι πρέπει να αναφέρονται και στην απασχόληση και στις κοινωνικές επιπτώσεις. Ομοίως, μια αξιόπιστη βιώσιμη στρατηγική στα πεδία της κοινωνικής μέριμνας και της κοινωνικής ένταξης/καταπολέμησης του αποκλεισμού προϋποθέτει βιώσιμα δημόσια οικονομικά.

5.3. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι είναι δύσκολο να επιτευχθεί επαρκής πολιτική συνοχή των τριών πυλώνων. Δεν είναι πάντοτε προφανές εάν οι τρεις πυλώνες αλληλεπιδρούν θετικά ή αρνητικά. Η επιλογή των δεικτών αξιολόγησης αποδεικνύεται κρίσιμη. Το πρόβλημα είναι ότι οι δείκτες — όπως αυτό προκύπτει, λ.χ., από πρόσφατες αναλύσεις του ΟΟΣΑ — αναφέρονται συνήθως σε έναν μόνο από τους τρεις πυλώνες, τον οικονομικό, τον κοινωνικό, ή τον περιβαλλοντικό. Οι δείκτες που επιτρέπουν τη μέτρηση και ανάλυση των «διαπυλωνικών» σχέσεων και αποτελεσμάτων, αποτελούν ένα απολύτως άλλο θέμα.

5.4. Οι γενικοί οικονομικοί προσανατολισμοί αποτελούν παράδειγμα της μερικής ενσωμάτωσης της έννοιας της βιωσιμότητας στην συνολική ανάλυση και τις συστάσεις. Το σχέδιο οικονομικών προσανατολισμών της Επιτροπής — που υιοθετήθηκε αργότερα, με ελάχιστες τροποποιήσεις, από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο — τονίζει την ανάγκη για βιώσιμα δημόσια οικονομικά ενώ μόνο στο τέλος αναφέρεται στην απόφαση που έλαβε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης να συμπεριληφθεί η βιώσιμη ανάπτυξη στην στρατηγική της Λισσαβώνας.

5.5. Η ανάγκη για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, υψηλά επίπεδα απασχόλησης, υγιή συνταξιοδοτικά συστήματα, επαρκείς πολιτικές για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, νέες επενδύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη, νέα μέτρα για την εξασφάλιση βιώσιμης περιβαλλοντικής πολιτικής, αποτελούν παράγοντες που πρέπει να ληφθούν ως αφετηρίες για την χάραξη γενικών οικονομικών προσανατολισμών.

5.6. Ο κοινωνικός πυλώνας αποτελεί προφανώς μια πολύπλευρη πρόκληση. Βάσει του σχεδίου κοινωνικής δράσης, πρέπει να ληφθούν δυναμικά μέτρα ούτως ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο ο κοινωνικός αποκλεισμός και να επιτευχθεί μεγαλύτερη κοινωνική ένταξη. Η πολιτική απασχόλησης της Ένωσης, που εγκαινιάστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου το 1997, αποτελεί μια ακόμη θεμελιώδη πτυχή του κοινωνικού πυλώνα. Άλλες πτυχές, που προστέθηκαν το 2001, είναι η παιδεία, η κατάρτιση, η δια βίου εκπαίδευση, και η ποιότητα της εργασίας. Η σύννοδος κορυφής της Στοκχόλμης πρόσθεσε στους θεμελιώδεις στόχους και την ποιότητα εργασίας.

5.7. Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι στο σχέδιο 2002 της Επιτροπής για τις κατευθύνσεις στον τομέα της απασχόλησης γίνεται ακροθιγώς λόγος για τις αποφάσεις που αφορούν την βιώσιμη ανάπτυξη. Η πρόταση επισημαίνει, λ.χ., ότι η σύννοδος συνιστούσε τα εθνικά σχέδια δράσης για την βιώσιμη ανάπτυξη να περιλαμβάνουν και την προώθηση της απασχόλησης στον περιβαλλοντικό τομέα. Ωστόσο, στις παρούσες προτεινόμενες κατευθύνσεις, γίνεται ελλιπής μνεία της βιώσιμης ανάπτυξης.

5.8. Στον κοινωνικό πυλώνα υπάρχει, επίσης, ένα θέμα μακροπρόθεσμης φύσης, το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο. Το θέμα αυτό αποκτά μεγαλύτερη σπουδαιότητα παγκοσμίως τόσο λόγω της διεύρυνσης, όσο και λόγω των αυξανόμενων δεσμεύσεων της Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Το ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο αναφέρεται σε διάφορα κείμενα χωρίς, όμως, περαιτέρω ανάλυση ή ερμηνεία. Ωστόσο, η ύπαρξη ενός τέτοιου προτύπου μπορεί, να θεωρηθεί ως απόλυτα ευνόητη. Είναι, για παράδειγμα, ευρέως αποδεκτό ότι το πρότυπο περιλαμβάνει τομείς όπως, π.χ., η κοινωνική αλληλεγγύη και ασφάλεια από κοινού με την ανταγωνιστική βιομηχανική και οικονομική εξέλιξη.

5.9. Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να αναλάβουν ειδική ευθύνη για την βαθύτερη ανάλυση και τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

5.10. Μια άλλη θεμελιώδης διάσταση της στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη, όπως την αντιλαμβάνεται η ΟΚΕ, είναι η συνοχή με την ευρύτατη έννοια. Η διατήρηση και η ενδυνάμωση της συνοχής θα αποβούν κρίσιμες για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην περίπτωση, μάλιστα, της διεύρυνσης, αυτό γίνεται ακόμη πιο αισθητό. Η συνοχή, ωστόσο, δεν επιτυγχάνεται μόνο με την οικονομική, κοινωνική, και περιβαλλοντική ανάπτυξη. Επιβάλλεται να περικλείει και μια πολιτισμική διάσταση που να ενστερνίζεται κοινές αξίες, πολιτισμική κατανόηση και αμοιβαίο σεβασμό για την πολιτισμική ποικιλομορφία.

5.11. Η πολιτισμική διάσταση της στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη χρήζει περαιτέρω ανάλυσης. Η πολιτισμική πολυφωνία και η ποικιλία βρίσκονται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού οράματος. Η στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να λάβει τούτο σοβαρά υπόψη και να συμπεριλάβει ανάλογες δράσεις για την στήριξη μιας αναδυόμενης έννοιας βιώσιμης πολιτιστικής πολυμορφίας και ποικιλότητας.

5.12. Σύμφωνα με την ΟΚΕ, αυτή η διάσταση της στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να αποτιμηθεί υψηλότερα. Η ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά που αφορά συνήθειες και τρόπους συμπεριφοράς διαδραματίζει, άμεσα ή έμμεσα, σημαίνοντα ρόλο στον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται τα πρότυπα της συνοχής. Η αναγνώριση και αποδοχή των κοινών πολιτιστικών παραδόσεων και συμπεριφορών συμβάλλει στην παγίωση της αμοιβαίας κατανόησης και του αμοιβαίου σεβασμού. Η πολιτισμική διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης δύναται να θεωρηθεί ως εργαλείο διατήρησης και στήριξης της πολιτισμικής πολυφωνίας.

5.13. Η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών βρίσκεται στην καρδιά κάθε ορισμού της βιώσιμης ανάπτυξης. Για το λόγο αυτό, οι διαβουλεύσεις αλλά και κάθε άλλη εργασία που αφορά τη στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη, πρέπει να προσεγκλύνουν και να συμπεριλαμβάνουν ενεργά όλο το φάσμα των γενεών. Θα ήταν πολύτιμο να συμμετάσχουν ομάδες νέων (κάτω των 25 ετών) με τους κατά κάποιο τρόπο πιο ηλικιωμένους ανθρώπους (55 ετών και άνω).

6. Η στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη — επείγον ξεκίνημα για μακρά πορεία

6.1. Η συζήτηση της πρότασης της Επιτροπής για μια στρατηγική για την βιώσιμη ανάπτυξη αποκάλυψε κάποιο διχασμό ως προς τις προοπτικές που επιλέγηκαν: έχουμε να κάνουμε είτε με μια εξιδανικευμένη θεώρηση της ανάγκης για καταπολέμηση των «μη βιώσιμων τάσεων» είτε με μια λειτουργική έμφαση σε συγκεκριμένες ενέργειες που αφορούν κυρίως τον περιβαλλοντικό τομέα. Η τελευταία αυτή προσέγγιση συχνά στηρίχθηκε με αναφορές στα πολλά χρόνια που μεσολάβησαν από τότε που η Διάσκεψη του Ρίο υιοθέτησε τον γενικό στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης.

6.2. Μετά το πέρας της διάσκεψης του Göteborg, ο δημόσιος διάλογος καταλάγιασε σχετικά παρόλη την πρόκληση που αποτελεί το έργο για τη υλοποίηση των αποφάσεων της διάσκεψης. Έτσι, οι κοινωνικοί εταίροι και το σύνολο της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, επισκιαζόμενοι από τα διεθνή γεγονότα, αναμένουν από τα κοινοτικά όργανα την ανάληψη πρωτοβουλιών για την υλοποίηση των αποφάσεων του Göteborg και την περαιτέρω εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής.

6.3. Αυτό μπορεί να εκληφθεί ως επικίνδυνη χαλάρωση της πίεσης που ασκούν οι ευρείες κοινωνικές ομάδες με στόχο τη δράση για την διαμόρφωση μιας πιο βιώσιμης κοινωνίας. Στην προηγούμενη γνωμοδότησή της για την στρατηγική, η ΟΚΕ υπέδειξε ότι η διαδικασία πρέπει να ξεκινήσει το ταχύτερο δυνατόν και να της δοθεί συγκεκριμένο περιεχόμενο. Η ανάγκη εξακολουθεί να παραμένει επείγουσα, έξι μήνες μετά την σύνοδο του Göteborg.

6.4. Ταυτόχρονα, πρέπει να επισημανθεί ότι η στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη οφείλει να αναπτυχθεί μακροπρόθεσμα,

βήμα προς βήμα, και ανάλογα με το πώς μπορεί να στηριχθεί από τους λαούς και τις κυβερνήσεις. Η στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι άμεσο και ολικό φαινόμενο. Η υπέρμετρη φιλοδοξία μπορεί να είναι εχθρός και των καλύτερων προθέσεων.

6.5. Η ΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να υπογραμμίσει την βήμα προς βήμα φύση της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο φαίνεται να συμερίζεται την προσέγγιση αυτή, καθώς αποφάσισε η ετήσια παρακολούθηση της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη να καταστεί αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

7. Προσδιορισμός των κρίσιμων θεμάτων για το περιβάλλον

7.1. Το περιβαλλοντικό μέρος της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη και μόνο περιλαμβάνει μια σειρά κρίσιμων θεμάτων τα οποία έχουν ευρείες συνέπειες για τον τρόπο ζωής των πολιτών και τη λειτουργία της κοινωνίας. Η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να παραθέσει τα ακόλουθα ενδιαφέροντα για το θέμα παραδείγματα.

7.2. Το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποστηρίζουν συχνά ότι η βιώσιμη ανάπτυξη θα ενθαρρύνει νέες τεχνολογίες ανοίγοντας, έτσι, νέες αγορές και συνάμα νέες διεξόδους στη νέα οικονομία. Στον τομέα της ενεργειακής αποτελεσματικότητας και εξοικονόμησης, η Επιτροπή υπέβαλε μια σειρά προτάσεων και η ΟΚΕ παρομοίως διατύπωσε τα σχόλιά της. Ωστόσο, στον τομέα αυτό, η βασική εντύπωση είναι ότι υπάρχει ένα τεράστιο αναξιοποίητο δυναμικό και δυνατότητα για μεγαλύτερη εμπλοκή των πολιτών.

7.2.1. Η βιώσιμη παραγωγή και οποιαδήποτε άλλη βιώσιμη οικονομική δραστηριότητα είναι ήδη από μόνες τους κάτι το δύσκολο που απαιτούν μια προσέγγιση ευφυέστερη από την βραχυπρόθεσμη εκμετάλλευση ή την εξάντληση των πόρων. Σ' αυτό προστίθεται το γεγονός ότι στο οικονομικό μας σύστημα η βιώσιμη οικονομία είναι ακόμη ελάχιστα αποδοτική εξαιτίας των γενικών συνθηκών που επικρατούν.

7.2.2. Γνωρίζουμε ότι σε αυτόν τον πλανήτη ζούμε σε ένα κλειστό σύστημα και ότι υπάρχουν πολυάριθμα τοπικά και περιφερειακά συστήματα που είναι επίσης κλειστά και σταθερά. Ωστόσο, ανοίγουμε όλο και περισσότερα τα κυκλώματα που κάποτε ήταν σταθερά και επωφελομαστέ από την δυνατότητα που δεν υπήρχε στο παρελθόν για εξαντλητική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων.

7.2.3. Είναι λυπηρό ότι πραγματικά κέρδη μπορούν να αποκομίσουν ευκολότερα με την «εκμετάλλευση» εύκολα διαθέσιμων συντελεστών όπως, π.χ., οι φυσικοί πόροι και το ανθρώπινο εργατικό δυναμικό. Η παραγωγή με πρότυπα αυστηρότερα από αυτά που απαιτεί η νομοθεσία δεν οδηγεί αυτόματα και σε μεγαλύτερα κέρδη.

7.2.4. Το γεγονός ότι έτσι έχουν τα πράγματα σήμερα δεν αποτελεί κριτική προς τους πολιτικούς και οικονομικούς ιθύνοντες της εποχής, αποτελεί όμως βαριά ιστορική κληρονομιά που έλαχε σε μας. Η θέσπιση κινήτρων για τις επιχειρήσεις προκειμένου να ενσωματώσουν μια τριπλή αξιολόγηση των δραστηριοτήτων στις ετήσιες εκθέσεις τους αναφέροντας όχι μόνο τα οικονομικά αποτελέσματα αλλά και την κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση αποτελεί, τελικά, έργο για το σύνολο της κοινωνίας.

7.2.5. Τα παραδείγματα αυτά δείχνουν τις μακροπρόθεσμες προκλήσεις που ενυπάρχουν στη στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάγκη για σταθερό δημόσιο διάλογο με θέμα τους στόχους και τους τρόπους επίτευξής της. Επιπλέον συμπέρασμα που συνάγεται είναι ότι τα σύγχρονα οικονομικά πρότυπα δεν προσαρμόζονται καλά στην στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

7.3. Το παράδειγμα αφήνει, επίσης, να διαφανεί η ανάγκη για πολιτική καθοδήγηση εάν πρόκειται η στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη να αποτελέσει περισσότερο πραγματικότητα παρά δηλώσεις. Οι κυβερνήσεις και τα πολιτικά κόμματα πρέπει να δράσουν ούτως ώστε να επιτευχθεί ευρεία κοινωνική αποδοχή.

8. Κοινωνία της βιώσιμης ανάπτυξης — κοινωνία της γνώσης

8.1. Σε προηγούμενη γνωμοδότηση της, η ΟΚΕ υποστήριζε ότι μια κοινωνία με φιλοδοξίες για βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να είναι μια κοινωνία με ένταση γνώσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg στάθηκε στη δυνατότητα της βιώσιμης ανάπτυξης να αποδεσμεύσει ένα νέο κύμα τεχνολογικών καινοτομιών και επενδύσεων.

8.2. Η στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί δι' αποφάσεως μέρος της συνολικής στρατηγικής της Λισσαβώνας η οποία στόχο έχει να καταστεί η ΕΕ η πιο ανταγωνιστική ζώνη στον κόσμο. Οι απαιτήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης απλώς τονίζουν την επείγουσα ανάγκη για επενδύσεις στους τομείς της έρευνας και της παιδείας, κάτι που είχε ήδη προβλεφθεί στη στρατηγική της Λισσαβώνας, ενώ οι λύσεις της βιώσιμης ανάπτυξης προσφέρουν τη δυνατότητα επαύξησης της ανταγωνιστικότητας της περιοχής.

8.3. Ειδικότερα, η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει την ανάγκη συνοχής των πολιτικών και των προτεραιοτήτων του προγράμματος πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και Ανάπτυξη και της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Η ΕΕ, για να αναφέρουμε δύο παραδείγματα, οφείλει να αναλάβει πρωτοβουλία ως προς την πολιτική της για την επιστήμη με στόχο την εξασφάλιση επαρκών πόρων που θα επιτρέψουν την εξεύρεση νέων λύσεων στον τομέα των μεταφορών και της παραγωγής ενέργειας. Δίχως επαρκή στήριξη από την ΕΕ, οι εθνικοί φορείς χρηματοδότησης του επιστημονικού τομέα θα δυσκολευτούν να αντεπεξέλθουν. Η ΟΚΕ θεωρεί, επίσης, πρωταρχικό να κατανεμηθεί η οικονομική στήριξη της ΕΕ σε δίκτυα πανεπιστημίων και ιδρυμάτων που συνεργάζονται σε προγράμματα συναφή με την στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

8.4. Ο παράγοντας γνώση θα επιδράσει, επίσης, και στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Θα υπάρξει ζήτηση για μηχανικούς και τεχνικούς με κατάρτιση στην εφαρμογή βιώσιμων λύσεων. Θα υπάρξει ζήτηση για γεωπόνους και άλλους ειδικούς του τομέα των τροφίμων και του τομέα των ζώων. Η ανάγκη για διεπιστημονική εκπαίδευση και κατάρτιση πρόκειται να αυξηθεί.

8.5. Ιδιαίτερα δε, ο παράγοντας γνώση της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη θα επιδράσει στην δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση στον χώρο της εργασίας.

9. Διαβούλευση και διάλογος

9.1. Δεν αποτελεί καινοτομία η δήλωση ότι η δημόσια αποδοχή των πολιτικών της Ένωσης προϋποθέτει την κατάλληλη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και διαλόγου. Ωστόσο, το πώς αυτό θα επιτευχθεί, αποτελεί ένα πρόβλημα. Τα εξεταζόμενα θέματα είναι συχνά πολύ τεχνικά, ενώ δεν θεωρούνται προτεραιότητες των απλών πολιτών. Η σύνοδος κορυφής του Göteborg ανέδειξε τη βιώσιμη ανάπτυξη σε τομέα όπου οι διαβουλεύσεις και ο διάλογος ήταν εξέχουσας σημασίας.

9.2. Για την περαιτέρω μελέτη της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη εξετάζονται εδώ πιο εμπεριστατωμένα δυο διαδικασίες διαβούλευσης. Μία είναι η κατάρτιση των σχεδίων των κρατών μελών για μια βιώσιμη ανάπτυξη τα οποία υποτίθεται ότι συνδέονται στενά με τις διαβουλεύσεις με ενδιαφερόμενους φορείς. Μια άλλη είναι η πρόταση της Επιτροπής για διεξαγωγή, ανά διετία, φόρουμ των ενδιαφερομένων το οποίο θα διοργανώνεται από κοινού από την Επιτροπή και την ΟΚΕ.

9.2.1. Το είδος των διαβουλεύσεων σε εθνικό επίπεδο αποτελεί θέμα οργάνωσης από μέρους των κρατών μελών και των ενδιαφερομένων φορέων. Υπάρχει, ωστόσο, κάποια σύνδεση με τις προσπάθειες που διεξάγονται σε επίπεδο Ένωσης.

9.3. Το πρώτο φόρουμ των ενδιαφερομένων φορέων προβλέπεται να πραγματοποιηθεί το φθινόπωρο του 2002.

9.3.1. Η έκβαση του φόρουμ θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την προπαρασκευαστική εργασία. Οι ενδιαφερόμενες οργανώσεις θα πρέπει να εμπλακούν στη διαδικασία αρκετά ενωρίς.

9.3.2. Η ΟΚΕ προτείνει να προηγηθεί του φόρουμ μακρά περίοδος διαβουλεύσεων και διαλόγου σε εθνικό, περιφερειακό, και τοπικό επίπεδο. Αυτό θα δημιουργήσει μοναδική ευκαιρία για την Ένωση να εμπλακεί σε διάλογο όχι μόνο με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις αλλά εμμέσως και με τους ίδιους τους πολίτες, για παράδειγμα, με εκδηλώσεις σε σχολεία ή άλλες εκδηλώσεις εθελοντικών και άλλων οργανώσεων.

9.3.3. Αυτή η περίοδος διαβουλεύσεων θα συμβάλει ώστε να αποκτηθεί επίγνωση των επειγόντων μη βιώσιμων τάσεων και της ανάγκης για ανάληψη σχετικής δράσης ενώ, παράλληλα, θα δημιουργήσει ένα διαυλο επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και της Ένωσης. Η κατάκτηση του ενδιαφέροντος του ευρύτερου κοινού είναι αποστολή που απαιτεί φαντασία. Στην περίπτωση αυτή, θα είναι απαραίτητο να διατυπωθούν ένα-δύο κυρίαρχα θέματα τα οποία μπορούν να προβάλουν σαφώς τα ζητήματα και την πρόκληση.

9.3.4. Χωρίς αμφιβολία, η κατανόηση, εκ μέρους του κοινού, της ανάγκης για βιώσιμη ανάπτυξη θα μπορούσε να ήταν καλύτερη. Η ΟΚΕ προτείνει μια ειδική προσπάθεια ενημέρωσης από την Επιτροπή σε συνεργασία με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών προκειμένου να προωθηθούν η αντίληψη και η κατανόηση των συγκεκριμένων ζητημάτων που συνδέονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη.

10. Θεσμικοί μηχανισμοί για επίτευξη συνοχής των πολιτικών

10.1. Τα προβλήματα που σχετίζονται με τη συνοχή των πολιτικών στο πεδίο της βιώσιμης ανάπτυξης είναι τμήμα ενός ευρύτερου προβλήματος στο πλαίσιο των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και αλλού. Η λευκή βίβλος της Επιτροπής για την διακυβέρνηση πραγματεύεται αυτό το ευρύτερο ζήτημα. Από πλευράς του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg επέμεινε στο ότι η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να πραγματεύεται τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πολιτικές κατά τρόπο αμοιβαία ενισχυτικό.

10.2. Η ΟΚΕ επικροτεί τα μηνύματα που αποστέλλει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και συμφωνεί ότι η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση όπου οι διαφορετικοί τομείς πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά τρόπο αμοιβαία ενισχυτικό.

10.3. Η ΟΚΕ τονίζει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό ο συντονισμός εντός της Επιτροπής να είναι αρκετά αποτελεσματικός. Κατά συνέπεια, προτείνει να συσταθεί στην Επιτροπή, είτε σε επίπεδο Γενικής Γραμματείας είτε σε επίπεδο ιδιαίτερου γραφείου του Προέδρου της Επιτροπής, μια υπηρεσία συντονισμού της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

10.4. Η ΟΚΕ θα επικροτεί τη σύσταση συντονιστικής ομάδας στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η οποία θα συμβάλει στην διατήρηση της συνοχής μεταξύ των διαφόρων θεμάτων και αναφορών.

10.5. Η ίδια η ΟΚΕ έχει ήδη προβεί στην συγκρότηση υποεπιτροπής για τα θέματα της βιώσιμης ανάπτυξης και αργότερα θα μελετήσει τις σχετικές θεσμικές διευθετήσεις που ενδέχεται να απαιτηθούν.

10.6. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken τον Δεκέμβριο του 2001 οφείλει να εξετάσει ευρύτερα βήματα με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης πολιτικής συνοχής. Η Επιτροπή τονίζει ότι σήμερα υπάρχει πληθώρα παράλληλων στρατηγικών και προγραμμάτων πολιτικής με ελάχιστο έως ανύπαρκτο συντονισμό.

11. Δείκτες για την παρακολούθηση της στρατηγικής

11.1. Η Επιτροπή παρουσίασε κατά τα τέλη Οκτωβρίου τους δείκτες παρακολούθησης της βιώσιμης ανάπτυξης. Προστέθηκαν εννέα νέοι δείκτες και αφαιρέθηκαν 8. Έτσι, ο συνολικός αριθμός δεικτών για την παρακολούθηση της στρατηγικής της Λισσαβώνας, συμπεριλαμβανομένης τώρα και της βιώσιμης ανάπτυξης, παρέμεινε περιορισμένος.

11.2. Η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη καθορισμού και επαλήθευσης των δεδομένων ούτως ώστε να γίνουν αποδεκτά από όλους και η συζήτηση σχετικά με τον τρόπο δράσης να μπορεί να βασίζεται σε αληθή δεδομένα και όχι σε ιδεολογικές τοποθετήσεις. Οι δείκτες πρέπει να δίνουν μια ευρεία εικόνα όλων των πτυχών της βιώσιμης ανάπτυξης και να μην είναι μερικοί ή να αναφέρονται στο βραχυπρόθεσμο διάστημα.

11.3. Η ΟΚΕ θα διατυπώσει περαιτέρω σχόλια ως προς τους δείκτες σε μεταγενέστερο στάδιο.

12. Στοχοθετημένες προτεραιότητες από την διάσκεψη κορυφής του Göteborg

12.1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg ξεχώρισε μια σειρά προτεραιοτήτων και μέτρων που θα αποτελέσουν κατευθυντήριες γραμμές για την μελλοντική χάραξη πολιτικής σε τέσσερις τομείς προτεραιότητας. Η ΟΚΕ θα διατυπώσει λεπτομερή σχόλια σε μελλοντικές γνωμοδοτήσεις της.

12.2. Καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής: Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε την δέσμευσή του να τηρήσει τους στόχους του Κιότο και να εκπληρώσει τους ενδεικτικούς στόχους που αφορούν την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και κάλεσε την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να συνεργαστεί με την Επιτροπή σε θέματα που αφορούν την κλιματική αλλαγή.

12.2.1. Η ΟΚΕ υιοθέτησε πρόσφατα γνωμοδότηση σχετικά με την πράσινη βίβλο της Επιτροπής για την ενεργειακή πολιτική⁽¹⁾. Η ΟΚΕ τονίζει ότι για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις στους τομείς της υποδομής και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Η οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έδωσε ένα φιλόδοξο στόχο για το 2010 όσον αφορά την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές. Είναι μεγάλη πρόκληση να επιτευχθεί και να υπερβληθεί ο στόχος αυτός.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την «Πράσινη Βίβλο — Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού» COM(2000) 769 τελικό.

12.2.2. Η ΟΚΕ συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα πανεπιστημιακά δίκτυα που είναι επιφορτισμένα με την διενέργεια έρευνας για τους τρόπους και τα μέσα που θα καταστήσουν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποδοτικότερες.

12.2.3. Η ΟΚΕ αναμένει περαιτέρω πρωτοβουλίες της Επιτροπής σχετικά με το πώς η ΕΕ, έχοντας αποδεχθεί την συμφωνία του Κιότο, πρόκειται να εκπληρώσει τις υποσχέσεις της για την περικοπή της εκπομπής αερίων φαινομένου θερμοκηπίου.

12.3. Διασφάλιση βιώσιμων μεταφορών: Το συμβούλιο του Göteborg, τονίζοντας την ανάγκη για μεταστροφή από τις οδικές στις σιδηροδρομικές, πλωτές και δημόσιες επιβατικές μεταφορές, κάλεσε το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να θεσπίσουν μέχρι το 2003 αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και επεσήμανε ότι η Επιτροπή θα προτείνει πλαίσιο μέχρι το 2004 «για να διασφαλιστεί ότι η τιμή χρήσης των διαφόρων τρόπων μεταφοράς θα αντικατοπτρίζει καλύτερα το κοινωνικό τους κόστος».

12.3.1. Είναι ιδιαίτερα προφανείς οι σχέσεις που συνδέουν τις μεταφορές, την χωροταξία, και τα νέα οχήματα εξοικονόμησης ενέργειας. Ωστόσο, η υποστήριξη των δυνάμεων της αλλαγής πρέπει να αναζητηθεί σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Γι' αυτό και είναι απαραίτητο να γίνουν διαβουλεύσεις σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

12.4. Αντιμετώπιση των απειλών για τη δημόσια υγεία: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχοντας επίγνωση της ανησυχίας των πολιτών για την ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων, έδωσε προτεραιότητα στην υιοθέτηση μιας πολιτικής για τις χημικές ουσίες στο αναμενόμενο σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση των επιδημιών λοιμωδών νόσων, στην ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Τροφίμων και στη θέσπιση του κανονισμού για τα τρόφιμα, ενώ, τέλος, ζήτησε την διενέργεια μελέτης για ένα ευρωπαϊκό δίκτυο παρακολούθησης και έγκαιρης προειδοποίησης για θέματα υγείας.

12.4.1. Πρόκειται για ένα τομέα στον οποίο η Ένωση μπορεί να εδραιώσει σαφώς την ικανότητά της να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες των πολιτών. Πρόκειται, όμως, και για ένα τομέα όπου η κατανομή των πεδίων ευθύνης μεταξύ ευρωπαϊκού και εθνικού επιπέδου μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα δύσκολη. Η κοινή γνώμη, η οποία ανησυχεί λόγω των πρόσφατων περιστατικών λοιμωδών νόσων που εμφανίστηκαν στα ζώα εκτροφής, ενδιαφέρεται πιθανότατα περισσότερο για τα μέτρα που λαμβάνονται παρά για το ποιος τα λαμβάνει.

12.4.2. Πρέπει να δοθεί υψηλή προτεραιότητα στις ρυθμίσεις αναφορικά με ένα δίκτυο παρακολούθησης της δημόσιας υγείας και έγκαιρης προειδοποίησης. Η ΟΚΕ θα θεωρούσε ευπρόσδεκτη μια έγκαιρη σχετική πρωτοβουλία της Επιτροπής.

12.5. Πιο υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών πόρων: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε ότι οι υψηλές οικονομικές επιδόσεις οφείλουν να συμπορεύονται με τη βιώσιμη χρήση των

φυσικών πόρων και συμφώνησε με τους στόχους μεταρρύθμισης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, με το πλαίσιο αναθεώρησης την κοινής αλιευτικής πολιτικής, με την εφαρμογή της ολοκληρωμένης πολιτικής προϊόντων της ΕΕ, και με το στόχο να αναχαιτιστεί η μείωση της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010.

12.5.1. Η ΟΚΕ θα παρουσιάσει τη γνωμοδότησή της για το μέλλον της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής την άνοιξη του 2002.

13. Η μελλοντική διαδικασία και τα νέα θέματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν

13.1. Η πρώτη συνέχεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Göteborg αναφορικά με τα θέματα της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη πραγματοποιείται για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης που θα συνέλθει τον Μάρτιο του 2002. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα καταρτίσει έκθεση σύνθεσης η οποία θα ολοκληρωθεί τον Ιανουάριο του 2002.

13.2. Επιπλέον των θεμάτων προτεραιότητας που αποφασίστηκαν στο Συμβούλιο του Göteborg, η ΟΚΕ προτείνει στην έκθεση σύνθεσης του 2002 να συμπεριληφθούν τα παρακάτω θέματα.

13.2.1. Ποιότητα της εργασίας: στον κοινωνικό πυλώνα της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη το επίκεντρο ήταν ο κοινωνικός αποκλεισμός, κοινωνική ένταξη, και η πολιτική απασχόλησης. Η ΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθεί το θέμα της βιώσιμης ποιότητας της εργασίας.

13.2.2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Göteborg αποφάσισε ότι η επίτευξη της πλήρους απασχόλησης δεν συνεπάγεται επιδίωξη μόνο περισσότερης αλλά και καλύτερης απασχόλησης. Πρέπει να καθοριστούν κοινές προσεγγίσεις για τη διατήρηση και τη βελτίωση της ποιότητας της απασχόλησης. Νέες μελέτες δείχνουν ότι η σύγχρονη επαγγελματική ζωή προκαλεί ορισμένα νέα περιβαλλοντικά και ιδιαίτερα ψυχολογικά προβλήματα που συνδέονται με την υπερένταση και την καταπόνηση στην εργασία. Στον τομέα των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών παρόμοια φαινόμενα είναι γνωστά ήδη από καιρό.

13.2.3. Τα επιστημονικά δίκτυα και ο ρόλος των πανεπιστημίων: ορισμένες εγγενείς προκλήσεις της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να αντιμετωπιστούν με επενδύσεις στην επιστήμη και την τεχνολογία με ιδιωτική και δημόσια χρηματοδότηση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη επαρκούς συντονισμού της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη με το νέο πρόγραμμα πλαίσιο Ε&ΤΑ. Η ΟΚΕ προτείνει η προσεχής έκθεση σύνθεσης να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα υπάρχοντα και σχεδιαζόμενα επιστημονικά δίκτυα σε σχέση με τη στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

13.2.4. Συνεργασία με τη βιομηχανία: το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη ενεργού εμπλοκής της βιομηχανίας στις εργασίες της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Κατά την ΟΚΕ, η βιομηχανία είναι σύμμαχος στην προώθηση συνεκτικών βιώσιμων πολιτικών. Η ΟΚΕ προτείνει η προσεχής έκθεση σύνθεσης να τονίζει το ρόλο της βιομηχανίας.

13.2.5. Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών: σύμφωνα με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι οικονομικές πολιτικές αποτελούν ολοκληρωμένο τμήμα της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Η νέα δέσμη των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκτίμηση της αλληλεπίδρασης των προσανατολισμών με τους γενικούς στόχους της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Η ΟΚΕ προτείνει η προσεχής έκθεση σύνθεσης να εστιαστεί στην αλληλεπίδραση της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη και της βιομηχανίας.

14. Διεύρυνση και η παγκόσμια διάσταση

14.1. Η ανάπτυξη και εφαρμογή της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη θα απαιτήσουν πολλά χρόνια. Για το λόγο αυτό, είναι πολύ σημαντικό οι υποψήφιες χώρες να εμπλακούν ενεργά στις μελλοντικές διαβουλεύσεις της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

14.2. 'Ενας τρόπος γι' αυτό θα ήταν εκπρόσωποι των υποψηφίων χωρών να συμμετέχουν τακτικά σε συνεδριάσεις του συντονιστικού οργάνου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δηλαδή της Γενικής Γραμματείας. Αυτό θα δώσει στις υποψήφιες χώρες περισσότερες δυνατότητες να αντιμετωπίζουν τα σχετικά προβλήματα σε κάθε χώρα πολύ πριν την ένταξη.

14.3. Από μέρους της, η ΟΚΕ θα προσκαλεί τακτικά εκπροσώπους της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών των υποψηφίων χωρών σε συζητήσεις για θέματα σχετικά με τη στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

14.4. Όπως καταδείχτηκε στη Διάσκεψη του Ρίο, η στρατηγική για μια βιώσιμη ανάπτυξη έχει μια πολύ σημαντική παγκόσμια διάσταση. Του χρόνου, η Διάσκεψη των ΗΕ για θέματα της βιώσιμης ανάπτυξης, που θα πραγματοποιηθεί στο Γιοχάνεσμπουργκ, θα εκτιμήσει όσα συνέβηκαν από την εποχή της Διάσκεψης του Ρίο και θα εξετάσει τα επείγοντα προβλήματα που αντιμετωπίζονται.

14.5. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η ΕΕ έχει μια διττή ευθύνη όσον αφορά την παγκόσμια διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης: οφείλει, ταυτόχρονα, να δώσει το καλό παράδειγμα, δείχνοντας ότι μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης πρέπει και μπορούν να εφαρμοστούν και να υποστηρίξει σθεναρά τις προσπάθειες για τη σύναψη μιας νέας και ενισχυμένης παγκόσμιας συμφωνίας. Το τελευταίο αυτό έργο είναι το σημαντικότερο της ΕΕ τα προσεχή έτη. Η ΟΚΕ θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να υποστηρίξει το έργο αυτό.

15. Ο ρόλος της ΟΚΕ στο πλαίσιο της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη

15.1. Στην προηγούμενη γνωμοδότησή της, η ΟΚΕ είχε δηλώσει την πρόθεσή της να προσφέρει τη συνδρομή της στην μελλοντική ανάπτυξη της στρατηγικής, την προθυμία της να συνδιοργανώσει με την Επιτροπή συνέδρια των ενδιαφερομένων φορέων ανά διετία, και να αναπτύξει μια λειτουργία επαγρύπνησης με βάση εκθέσεις που συντάσσονται σε επίπεδο ΕΕ.

15.2. Στη γνωμοδότησή της, η ΟΚΕ είχε προτείνει διαβουλεύσεις μακράς διάρκειας πριν από το φόρουμ των ενδιαφερομένων φορέων που θα πραγματοποιηθεί το φθινόπωρο του 2002. Η ΟΚΕ θα συμμετάσχει ενεργά στην προετοιμασία και παρακολούθηση της διαδικασίας αυτής καθώς και στο εν λόγω φόρουμ.

15.3. Ως μέσο για ενίσχυση της συνεκτικότητας της πολιτικής, η ΟΚΕ συγκρότησε μια πολυτομεακή υποεπιτροπή για την βιώσιμη ανάπτυξη. Μελλοντικά, η ΟΚΕ θα μελετήσει τις κατάλληλες μόνιμες μορφές για την επίτευξη της απαραίτητης συνεκτικότητας της πολιτικής. Η διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης πρέπει να ενταχθεί σε ένα πλαίσιο αναφοράς σε ένα αριθμό μελλοντικών γνωμοδοτήσεων.

15.4. Του χρόνου, η ΟΚΕ θα μελετήσει λεπτομερέστερα ορισμένες βασικές πτυχές της στρατηγικής για μια βιώσιμη ανάπτυξη και, έτσι, θα συμβάλει στην ένταξη της διάστασης της βιώσιμης ανάπτυξης σε όλα τα σημαντικά τμήματα του προγράμματος εργασίας της ΕΕ.

15.5. Η ΟΚΕ είναι το μόνο κοινοτικό όργανο που εκπροσωπεί ευρείς τομείς της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών. Συνεπώς, είναι ο μόνος φορέας ο οποίος μπορεί να στηρίξει εποικοδομητικά την περαιτέρω ανάπτυξη και παρακολούθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS